

ЗВІТ

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЖИТЛОВИХ ПРОГРАМ ТА РІШЕНЬ ДЛЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Таїровська селищна територіальна громада
Одеська область

Зміст

Вступ.....	2
Методологія дослідження.....	3
Перелік НПА, які застосовуються у сфері забезпечення житлових прав ВПО.....	5
Основні терміни та поняття.....	6
Аналіз результатів дослідження.....	7
Загальна інформація про кількість ВПО, зокрема тих, які потребують покращення житлових умов.....	8
Локальні житлові програми, спрямовані на забезпечення житлових прав ВПО, у Таїровській СТГ.....	10
Національні житлові програми, які реалізуються у Таїровській СТГ.....	12
Інформаційна доступність.....	15
Висновки.....	16
Рекомендації.....	16

Вступ

Конституція України є основою правового регулювання житлового права в Україні. Саме у ст. 47 Конституції України закріплене право на житло кожного громадянина країни. Держава створює умови, за яких кожен громадянин може його будувати, купувати або орендувати. Людям, які потребують соціального захисту, влада на рівні держави та місцевого самоврядування надає житло безоплатно або за доступну плату, встановлену законом.

Внаслідок повномасштабної війни Російської Федерації проти України мільйони українців були вимушені покинути свої домівки та переміститись у більш безпечні регіони країни. Вони стали внутрішньо переміщеними особами. Проблема ж забезпечення ВПО житлом набуває дедалі гострішого характеру — як для держави, так і для громад, які їх приймають.

Команда благодійної організації «Благодійний фонд “Стабілізейшен Суппорт Сервісез”» у межах проєкту «Підтримка спроможності системи соціального захисту населення щодо реєстрації внутрішньо переміщених осіб», який реалізується за підтримки Агентства ООН у справах біженців в Україні, проводить дослідження місцевих і національних політик у сфері житлових проблем ВПО та інших людей, які постраждали внаслідок війни.

Органи державної та місцевої влади реалізують різні програми підтримки ВПО, які втратили житло та були змушені переїхати в інші населені пункти. Частина таких програм підтримки існувала до 24 лютого 2022 року, а деякі почали втілюватися лише після повномасштабного вторгнення. У проєкті Плану відновлення України, презентованому у липні 2022-го, наявні довгострокові перспективи підтримки населення в умовах воєнного стану та після його припинення.

Скорочення надходжень до державного та місцевих бюджетів, непередбачувані наслідки і строки завершення війни створюють негативний вплив на розроблення та ухвалення довгострокових рішень у житловому секторі.

За прогнозами міжнародних інституцій, що довше триватиме війна, то більше населення країни потраплятиме у вразливе становище, а ресурси, які дозволяли б людям протриматися без сторонньої допомоги, будуть вичерпуватися. Саме тому важливо визначити реальну потребу ВПО у житлових програмах і програмах підтримки реалізації житлових прав (компенсація оренди, комунальних послуг тощо), а також забезпечити їхню доступність.

Методологія дослідження

Мета дослідження

Проведення аналізу житлових програм для ВПО, які реалізуються у цільових громадах, з метою розроблення рекомендацій, спрямованих на вдосконалення довгострокових житлових рішень на користь ВПО під час формування локальної житлової політики.

Об'єкт дослідження

Перешкоди в доступі ВПО до житлових програм, які діють у цільових громадах, зокрема з урахуванням забезпечення постійним та соціальним житлом.

Предмет дослідження

- Національні житлові програми для ВПО, які реалізуються у цільових громадах, зокрема наявність компенсації власникам житла за розміщення ВПО.
- Чинні місцеві цільові програми, інші місцеві нормативно-правові акти (положення, рішення, розпорядження, плани заходів тощо), спрямовані на забезпечення житлом ВПО, зокрема наявність компенсації власникам житла за розміщення ВПО.
- Інші житлові програми та рішення для ВПО, які реалізують у цільових громадах міжнародні та національні неурядові організації.

Завдання дослідження

1. Проаналізувати:
 - національні житлові програми для ВПО, які реалізуються у цільових громадах;
 - місцеві цільові програми та рішення, інші локальні НПА (положення, рішення, розпорядження, плани заходів тощо), спрямовані на забезпечення житлом ВПО;
 - житлові програми для ВПО, які реалізують у цільових громадах міжнародні та національні неурядові організації.
2. Зібрати дані про кількість ВПО, які потребують покращення житлових умов у цільових громадах, з урахуванням демографічних характеристик та потреб у покращенні житлових умов.

3. Розробити звіт про результати аналізу чинних житлових програм для ВПО у цільових громадах.
4. Розробити рекомендації та план адвокації необхідних змін для кожної цільової громади.
5. Провести презентацію дослідження у формі заходу, спрямованого на адвокацію запропонованих змін за участі зацікавлених сторін.

Географія дослідження: об'єднані територіальні громади України.

Період проведення дослідження: лютий — липень 2024 року.

Методи та інструменти дослідження

- Експертна оцінка місцевих цільових програм та інших НПА (положення, рішення, розпорядження, плани заходів тощо), спрямованих на забезпечення житлом ВПО.
- Експертна оцінка доступу до національних житлових програм для ВПО, які реалізуються у цільових громадах.
- Експертна оцінка житлових програм для ВПО, які реалізують у цільових громадах міжнародні та національні неурядові організації.
- Аналіз офіційних сайтів органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо доступності інформації про чинні житлові програми для ВПО.

Джерела інформації

1. Сайти органів виконавчої влади та місцевого самоврядування територіальних громад.
2. Офіційні відповіді на запити згідно з вимогами Закону України «Про доступ до публічної інформації».
3. Статистична інформація щодо кількості ВПО, які потребують покращення житлових умов.
4. Місцеві НПА (положення, програми, рішення, розпорядження, плани заходів тощо).
5. Звіти про виконання житлових програм.

Перелік нормативно-правових актів, які застосовуються у сфері забезпечення житлових прав ВПО

- Конституція України.
- Цивільний кодекс України.
- Житловий кодекс України 1983 року.
- Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб».
- Закон України «Про житловий фонд соціального призначення».
- Постанова КМУ «Деякі питання реалізації Закону України “Про житловий фонд соціального призначення”» (від 23.07.2008 № 682).
- Постанова Ради Міністрів УРСР і Укрпрофспілки «Про затвердження Правил обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм жилих приміщень в Українській РСР» (від 11.12.1984 № 470).
- Стратегія державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року та операційний план заходів з її реалізації у 2023–2025 роках (затверджені Розпорядженням КМУ від 07.04.2023 № 312).
- Порядок надання державної підтримки та забезпечення громадян доступним житлом (затверджений Постановою КМУ від 10.10.2018 № 819) — не фінансується з 2020 року.
- Постанова КМУ від 02.08.2022 № 856 (доступне іпотечне кредитування «Оселя»).
- Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті за Програмою «Надання пільгових іпотечних кредитів внутрішньо переміщеним особам» (затверджений Постановою КМУ від 28.04.2021 № 451), — за рахунок коштів гранту, наданого KfW.
- Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання пільгового довгострокового державного кредиту внутрішньо переміщеним особам, учасникам проведення антитерористичної операції (АТО) та/або учасникам проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на придбання житла (затверджений Постановою КМУ від 27.11.2019 № 980), — не фінансується з 2020 року.

- Постанова КМУ «Питання забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України» (від 18.04.2018 № 280).
- Постанова КМУ «Деякі заходи з формування фондів житла, призначеного для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб» (від 29.04.2022 № 495).
- Постанова КМУ «Про затвердження Порядку компенсації витрат на тимчасове розміщення внутрішньо переміщених осіб, які перемістилися у період воєнного стану і не отримують щомісячної адресної допомоги переміщеним особам для покриття витрат на проживання, у тому числі на оплату житлово-комунальних послуг» (від 19.03.2022 № 333).
- Постанова КМУ «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України» (від 04.10.2017 № 769).
- Локальні НПА (комплексні програми, рішення сесії місцевих рад, порядки виконавчих комітетів місцевих рад тощо).

Основні терміни та поняття

Внутрішньо переміщена особа в українському законодавстві — це громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання внаслідок чи для уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

Відповідно до п. 6 ст. 9 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», ВПО має право на створення належних умов для її постійного чи тимчасового проживання.

Основою правового регулювання житлових прав в Україні є Конституція України, яка в ст. 47 закріплює загальне право на житло. Держава створює умови, за яких кожний громадянин матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду. Людям,

які потребують соціального захисту, держава та органи місцевого самоврядування надають житло безоплатно або за доступну плату відповідно до закону. Нікого не можна примусово позбавити житла, виключно на підставі закону за рішенням суду.

Відповідно до Закону України «Про житловий фонд соціального призначення», *житловий фонд соціального призначення* — це сукупність соціального житла, що надається громадянам України, які відповідно до закону потребують соціального захисту. Окремі аспекти цього поняття висвітлені в постанові КМУ «Деякі питання реалізації Закону України “Про житловий фонд соціального призначення”» (від 23.07.2008 № 682).

Дещо інший підхід викладено в Житловому кодексі України. Так, п. 5 ч. 2 ст. 4 зараховує до житлового фонду соціального призначення квартири в багатоквартирних житлових будинках, садибні (одноквартирні) житлові будинки, а також житлові приміщення в інших будівлях усіх форм власності, що надаються людям, які відповідно до закону потребують соціального захисту. Тобто не обмежує житловий фонд лише комунальною формою власності.

Питання, пов’язані з розміщенням ВПО у місцях тимчасового проживання, зокрема з дотриманням вимог, передбачених Постановою КМУ «Деякі питання функціонування місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб» (від 01.09.2023 № 930), а також з наданням соціальних послуг у громаді (притулок, підтримане проживання, стаціонарний догляд, паліативний догляд тощо) *це дослідження не охоплює*.

Аналіз результатів дослідження

Таїровська селищна територіальна громада розташована в Одеському районі Одеської області. Адміністративний центр — селище Таїрове. До складу громади входить одне селище (Таїрове) та три села. Станом на 01.01.2024 площа Таїровської СТГ — 39,9091 км², кількість населення — 22 783 людини.

Щоб отримати статистичні дані про кількість ВПО, зокрема тих, які потребують покращення житлових умов у Таїровській селищній територіальній громаді, було надіслано запити на доступ до публічної інформації.

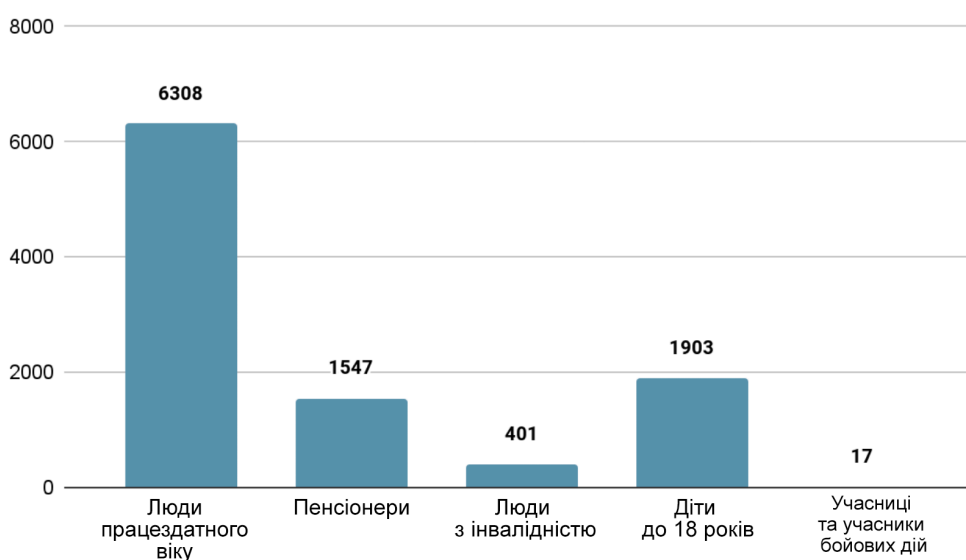
Загальна інформація про кількість ВПО, зокрема тих, які потребують покращення житлових умов

Станом на 30.07.2024 на території всіх населених пунктів Таїровської СТГ зареєстровані **9758 ВПО**, зокрема після 2022 року зареєструвалися **8983 ВПО** (таблиця).

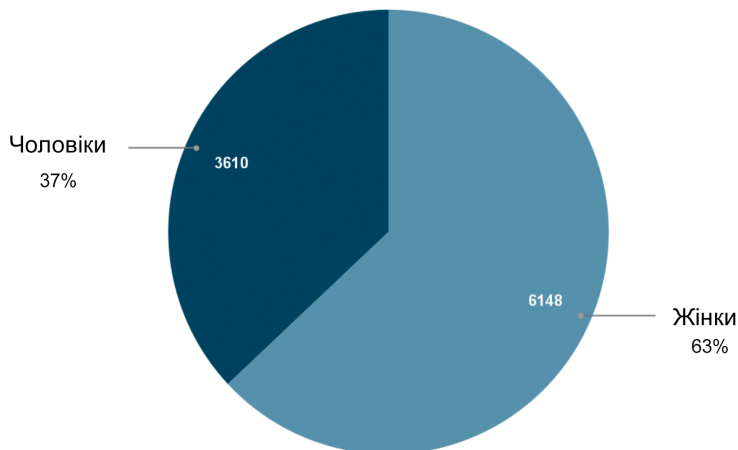
Категорії	Кількість
Зареєстровані ВПО (всього)	9758
Зареєстровані ВПО з 2022 року	8983
Сім'ї ВПО	3903
Жінки	6148
Чоловіки	3610
Люди працездатного віку	6308
Пенсіонери	1547
Люди з інвалідністю	401
Діти до 18 років	1903
Учасниці та учасники бойових дій	17*

*Дані отримані на підставі звернень щодо взяття на облік людей, які потребують поліпшення житлових умов.

Розподіл за соціальним статусом

Розподіл за статтю

На обліку осіб, які потребують поліпшення житлових умов (квартирна черга), перебувають **15 сімей (43 людини) ВПО**. Це лише **0,5% від загальної кількості переселенців**, які проживають у територіальній громаді. На обліку ВПО, які потребують надання житла з фонду житла для тимчасового проживання, перебувають **12 сімей (43 людини)**, з них надано житло **одній сім'ї (п'ять людей)**. Отже, задоволені житлові потреби **0,06% від загальної кількості переселенців**, які проживають у громаді. ВПО, які потребують поліпшення житлових умов або житла з фонду житла для тимчасового проживання, мають подавати відповідні заяви.

Станом на березень 2024 року на території Таїровської СТГ реалізується державна соціальна Програма «Прихисток». У 2022-му було компенсовано кошти власникам житла за розміщення **304 ВПО**, у 2023-му — **340 ВПО**, у 2024-му — **146 ВПО**. Відповідно до заяв власників житла, які безоплатно розмістили ВПО, сума виплати компенсацій — **3 641 351,38 грн**.

Станом на березень 2024 року грошова компенсація за належні для отримання жилі приміщення для ВПО, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, порядок виплати якої затверджений Постановою КМУ «Питання забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України» (від 18.04.2018 № 280), виплачена **трьом людям (одна сім'я)**.

У Таїровській СТГ не створена Рада з питань ВПО. На території громади діє ініціативна група з підготовки та проведення установчих зборів для формування складу Ради з питань ВПО.

Локальні житлові програми, спрямовані на забезпечення житлових прав ВПО, у Таїровській СТГ

Для оцінки доступності національних житлових програм, які реалізуються у Таїровській СТГ, а також для аналізу місцевих цільових програм та інших НПА, спрямованих на забезпечення житлом ВПО, відповідальним виконавцям цих програм були направлені запити.

На території Одеської області діє [Програма забезпечення житлом в Одеській області внутрішньо переміщених осіб, учасників проведення антитерористичної операції \(АТО\) та/або учасників проведення операції об'єднаних сил \(ООС\) на 2020–2024 роки](#) (затверджена Рішенням Одеської обласної ради від 03.03.2020 № 1234-VII, зі змінами та доповненнями).

Мета Програми — створення належних умов для забезпечення житлом близько 500 сімей учасниць та учасників АТО і ООС, внутрішньо переміщених осіб та членів їхніх сімей, місце проживання яких зареєстроване на території Одеської області, шляхом надання пільгових довгострокових іпотечних кредитів та безповоротної фінансової підтримки. Відсоткова ставка за користування пільговими довгостроковими кредитами у національній валюті — 3% річних від суми зобов'язань за кредитом.

Координацію виконання заходів і завдань Програми здійснює Департамент житлово-комунального господарства та енергоефективності Одеської ОДА. Загальна сума запланованих витрат на виконання Програми — 111 140 000 грн.

У межах Програми було видано вісім кредитів для придбання житла людям, які мають статус ВПО або УБД антитерористичної операції (здійснює відділення Держмолодьжитла «Одеське регіональне управління»):

- У 2020 році надано **один кредит** людині з-поміж ВПО на суму **1 703 623,00 грн**, **один кредит** учаснику бойових дій АТО на суму **1 295 926,00 грн**.
- У 2021-му надано **один кредит** учаснику бойових дій АТО на суму **1 962 720,00 грн**.
- У 2023-му надано **три кредити** учасникам бойових дій АТО на загальну суму **5 049 991,00 грн**.
- Станом на 02.08.2024 надано **один кредит** учаснику бойових дій АТО на суму **2 930 678,00 грн** та **один кредит** ВПО на суму **1 568 805,00 грн**.

Невелика кількість кредитів (два), які видані ВПО на території області, свідчить про те, що ВПО незацікавлені в участі у цій Програмі

та не розглядають її як таку, що може вирішити їхні житлові потреби. Серед причин цього — значний початковий внесок, обмежені фінансові ресурси, підвищені ризики та відповідальність, пов'язані з отриманням кредиту.

На території Таїровської СТГ також діє Програма підтримки та інтеграції внутрішньо переміщених осіб у зв'язку із введенням воєнного стану на 2024–2025 роки. Її основні завдання:

- Зниження рівня соціальної напруженості серед ВПО у громаді.
- Сприяння інтеграції та соціальній адаптації таких людей за новим місцем проживання.
- Допомога у забезпеченні створення належних умов для життєдіяльності, реалізації прав та потенціалу.
- Забезпечення соціальної, медичної, психологічної та матеріальної підтримки.

Основні напрями Програми: надання соціальних послуг ВПО, соціальний захист та інтеграція ВПО.

Поточний контроль (моніторинг) виконання Програми здійснює постійна Комісія з питань планування, фінансів, бюджету, соціально-економічного розвитку, інвестиційної політики Таїровської селищної ради. Реалізація Програми розрахована на один бюджетний рік. Інформація про її впровадження у поточному році на сайті відсутня. Серед завдань Програми — придбання житла (квартир) для ВПО, які зареєстровані на території громади. На 2024 рік бюджетом селищної ради фінансування придбання житла не передбачене.

Фонд житла, призначеного для тимчасового проживання ВПО у Таїровській СТГ, включає **три квартири**. Одна з них придбана в комунальну власність за рахунок співфінансування (державна субвенція та селищний бюджет); дві квартири придбані у комунальну власність за рахунок коштів місцевого бюджету у межах Програми підтримки та інтеграції внутрішньо переміщених осіб у зв'язку із введенням воєнного стану на 2023 рік (на суму 2 790 000 грн). Орієнтовний обсяг фінансування у 2024 році — **8 800 000 грн** з місцевого бюджету, у 2025-му — **3 800 000 грн** з місцевого бюджету.

Житловий фонд соціального призначення у громаді відсутній. Та сформований рейтинговий список взятих на облік людей, які потребують отримання житла з фонду житла, призначеного для тимчасового проживання ВПО.

На території Таїровської СТГ діє житлова комісія (відповідно до Положення про житлову комісію з обліку внутрішньо переміщених осіб

та надання житлових приміщень для тимчасового проживання ВПО при виконавчому комітеті Таїровської селищної ради).

Житлова комісія з обліку внутрішньо переміщених осіб та надання житлових приміщень для тимчасового проживання ВПО при виконавчому комітеті Таїровської селищної ради утворюється рішенням виконавчого комітету Таїровської селищної ради для ведення обліку, визначення людей, яким будуть надані житлові приміщення з фонду житла для тимчасового проживання ВПО. Серед завдань Комісії — розгляд заяв про взяття на облік ВПО, які потребують житлових приміщень з фонду житла для тимчасового проживання ВПО.

На території громади відсутні житлові програми для ВПО, які реалізують міжнародні та національні неурядові організації.

Національні житлові програми, які реалізуються у Таїровській СТГ

Державна спеціалізована фінансова установа «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву» (далі — *Держмолодьжитло*) є виконавцем низки державних та регіональних програм, мета яких — забезпечення житлом ВПО. Такі програми реалізуються відповідно до:

1. Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання пільгового довгострокового державного кредиту внутрішньо переміщеним особам, учасникам проведення антитерористичної операції (АТО) та/або учасникам проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на придбання житла (затверджений Постановою КМУ від 27.11.2019 № 980).
2. Порядку пільгового іпотечного кредитування внутрішньо переміщених осіб за рахунок коштів гранту, наданих Кредитною установою для відбудови (KfW) (затверджений Постановою КМУ від 28.04.2021 № 451). Фінансування відбувається за рахунок грантових коштів Уряду Федеративної Республіки Німеччини через KfW.

Діють вісім місцевих житлових програм (шість обласних — у Вінницькій, Закарпатській, Запорізькій, Київській, Миколаївській, Одеській областях; дві міські — у Тернополі та Харкові), затверджені органами місцевого самоврядування. Передбачене забезпечення житлом ВПО шляхом надання пільгового кредиту або бюджетної підтримки.

Кількість зареєстрованих заяв від ВПО в усій Україні щодо участі у житлових програмах з 2021 року:

- Порядок № 980: 2021 рік — 9051; 2022 рік — 9117; 2023 рік — 9185; 2024 рік (станом на 01.06.2024) — 9215.
- Порядок № 451: 2021 рік — 22 286; 2022 рік — 30 505; 2023 рік — 35 244; 2024 рік (станом на 01.06.2024) — 36 472.

Надходження заявок на участь у програмі в межах Порядку № 980 залишається стабільними, з незначним, але постійним збільшенням щороку. Це свідчить про те, що програма актуальна, але її популярність зростає дуже повільно. Причиною такої ситуації можуть бути певні обмеження чи умови, які не сприяють значному зростанню кількості заявок. Надходження заявок на участь у програмі в межах Порядку № 451 зростає значно динамічніше. Така популярність серед ВПО може бути спричинена більш привабливими умовами або доступнішими критеріями відбору. Бачимо, що ВПО схильються до участі у програмі в межах Порядку № 451, що може сигналізувати про необхідність перегляду умов Порядку № 980 або створення нових ініціатив, які відповідали б потребам цієї групи населення.

Кількість ВПО, які скористалися житловою програмою в Україні

Документ	2021		2022		2023		2024		Разом	
	к-сть	млн грн	к-сть	млн грн	к-сть	млн грн	к-сть	млн грн	к-сть	млн грн
Порядок № 980	11	13,6	7	7,4	6	10,1			24	31,1
Порядок № 451	241	280,1	332	487,6	94	166,7	2	3,3	669	937,7
Місцеві програми	12	8,3			8	7,9	1	1,1	21	17,3

Держмолодьжитло надало лише узагальнені дані, у розрізі громад інформація відсутня, що створює перешкоди для аналізу реалізації програми у кожній громаді окремо.

ПрАТ «Українська фінансова житлова компанія» (далі — **ПрАТ «Укрфінжитло»**) утворено для розвитку іпотечного кредитування, зокрема забезпечення громадян України житлом. 100% акцій ПрАТ «Укрфінжитло» належить державі в особі Міністерства економіки України. Зокрема, ПрАТ «Укрфінжитло» є виконавцем державної Програми іпотечного кредитування «єОселя», що реалізується відповідно до [Постанови](#)

[КМУ](#) «Деякі питання забезпечення приватним акціонерним товариством “Українська фінансова житлова компанія” доступного іпотечного кредитування громадян України» (від 02.08.2022 № 856). Цією Програмою можуть скористатися ВПО.

За інформацією, наданою ПрАТ «Укрфінжитло», станом на 12.06.2024 в Одеській області видано п'ять кредитів. Сума виданих кредитів у 2023 році — 2 000 000 грн, у 2024-му — 5 000 000 грн. Загалом в Україні обсяг фінансування цієї Програми у 2023 році становив 8,849 млрд грн (5855 кредитів). Обсяг фінансування у 2024-му, відповідно до фінансового плану, становить 19,2 млрд грн. Обсяг фінансування Програми «єОселя» не розподіляється за громадами.

За інформацією, розміщеною на [офіційному сайті](#) ПрАТ «Укрфінжитло», відсоток ВПО у розрізі клієнтів — позичальників в Україні, які скористалися даною житловою кредитною Програмою, з 2022 року та станом на червень 2024-го становить **1,8% від загальної кількості**.

Загальна кількість поданих заяв від ВПО через мобільний додаток порталу «Дія» в Україні з 01.08.2023 — 15 856. Але ВПО майже не користувалися даною Програмою. Це може свідчити про те, що вони не розглядають її як таку, що вирішить їхні житлові потреби. Серед причин такої ситуації — обмежені фінансові ресурси ВПО, підвищені ризики та відповідальність, які виникають з отриманням кредиту, значна сума першого внеску.

У ПрАТ «Укрфінжитло» інформація щодо кількості заяв та виданих кредитів у розрізі громад відсутня, що створює перешкоди для аналізу реалізації Програми у кожній громаді.

На виконання **Постанови КМУ «Про затвердження Порядку компенсації витрат за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб»** (від 19.03.2022 № 333) у Таїровській тергромаді діє Програма компенсації оренди житла, житлово-комунальних послуг («Прихисток»). Відповідно до заяв власників житла, які безоплатно розмістили ВПО, сума виплати компенсацій — **3 641 351,38 грн**. Програма «Прихисток» успішно реалізується на території громади.

Субвенція з державного бюджету місцевому бюджету для формування фонду тимчасового житла для ВПО (субвенція 70/30) була надана у 2021 році для купівлі квартири у фонд житла, призначеного для тимчасового проживання ВПО (**480 000 грн**). З місцевого бюджету було виділено **550 000 грн**. Інші надходження відсутні.

Інформаційна доступність

Для аналізу доступності інформації про житлові програми у Таїровській СТГ було досліджено [офіційний сайт](#) громади. На цьому сайті є вкладка «ВПО», але у ній розміщена інформація тільки про безоплатну правову допомогу. Відсутній розділ «Рада з питань ВПО».

У [структурованому переліку послуг](#), які надає ЦНАП, є послуга з призначення щомісячної адресної грошової допомоги ВПО для покриття витрат на проживання, зокрема на оплату житлово-комунальних послуг. У [загальному переліку послуг](#) наявна інформація про взяття на облік, видачу довідки ВПО, надання допомоги на проживання ВПО, про рішення щодо продовження строку надання житлового приміщення з фондів житла для тимчасового проживання ВПО.

Використовуючи пошук за запитом «ВПО», знаходимо посилання на різні статті. Зокрема, це «[Робота для ВПО: ти потрібен!](#)», інформація для заохочення роботодавців до [працевлаштування ВПО](#). Також ВПО інформували про зміну порядку [отримання виплат допомоги на проживання ВПО](#).

У 2022 році на сайті була розміщена новина про те, що Таїровська селищна рада надала квартиру для тимчасового проживання багатодітній родині переселенців. У грудні 2021-го Таїровська селищна рада придбала трикімнатну квартиру у селищі Таїрове, яка була зарахована до фонду житла для тимчасового проживання ВПО. Житлова комісія оцінила потреби у житлі за бальною системою (відповідно до Постанови КМУ № 582). А 18.01.2022 Рішенням виконкому були ухвалені рекомендації Комісії — квартиру передали багатодітній родині переселенців.

На сайті розміщені й дані про бюджет громади на [2024 рік](#), а також [контактна інформація](#). Але не вдалося знайти Програму підтримки та інтеграції внутрішньо переміщених осіб у зв'язку із введенням воєнного стану на 2024–2025 роки (ані використовуючи функцію пошуку, ані у вкладках). Про неї є згадка у бюджеті громади, але посилання відсутнє.

Відповідь на запит на інформацію було отримано у межах терміну. До відповіді були прикріплені скановані копії всіх програм, які запроваджені на території Таїровської СТГ.

Висновки

Станом на 30.07.2024 на території всіх населених пунктів Таїровської СТГ зареєстровані **9758 ВПО**. У квартирній черзі людей, які потребують поліпшення житлових умов, перебувають **15 сімей (43 людей)** ВПО. Це лише **0,5% від загальної кількості переселенців**, які проживають у тергромаді.

На обліку ВПО, які потребують надання житла з фонду житла для тимчасового проживання, перебувають **12 сімей (43 людини)**, з них надано житло **одній сім'ї (п'ять людей)**. Отже, задоволені житлові потреби **0,06% від загальної кількості переселенців**, які проживають у громаді.

Державна Програма «Прихисток» реалізується на території Таїровської СТГ. Фонд житла, призначеного для тимчасового проживання ВПО, включає **три квартири**. Житловий фонд соціального призначення у громаді відсутній. Та сформований рейтинговий список взятих на облік людей, які потребують отримання житла з фонду житла, призначеного для тимчасового проживання ВПО.

На території Таїровської СТГ діє Програма підтримки та інтеграції внутрішньо переміщених осіб у зв'язку із введенням воєнного стану на 2024–2025 роки. Відсутні житлові програми для ВПО, які реалізують міжнародні та національні неурядові організації.

Сайт громади навігаційно доступний для внутрішньо переміщених осіб і містить майже всю потрібну інформація для ВПО. Але є потреба у заповненні інформації у вкладці «ВПО».

Рекомендації

Згідно зі ст. 47 Конституції України, громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону. Отже, держава повинна створити умови, за якими кожна людина буде мати змогу побудувати чи придбати житло або взяти його в кредит, орендувати.

Для покращення локальних/місцевих політик у сфері житлових прав ВПО та інших людей, які постраждали внаслідок війни, зокрема розвитку соціального житла в Таїровській СТГ, надаємо низку рекомендацій.

На загальнонаціональному рівні:

- Напрацювати стратегію нової житлової політики на території України шляхом ухвалення нового житлового законодавства, яке відповідало б викликам сучасності та передбачало б механізми реалізації житлових прав ВПО.
- Розробити довгострокову державну програму забезпечення житлових прав ВПО у розрізі екстреного, тимчасового, постійного житла, проведення капітального і поточного ремонту, зокрема на умовах кредитування, а також фінансування для окремих соціальних категорій.
- Підвищити спроможність Рад з питань ВПО шляхом розроблення нормативно-правових актів, які б містили методичні рекомендації та правові механізми їх впливу на реалізацію і захист житлових прав ВПО.
- Збільшити фінансування місцевих бюджетів на будівництво нового житла для ВПО, реконструкцію житлового фонду, пільгове кредитування (залучення додаткового фінансування з боку міжнародних організацій, країн-донорів, грантових програм, розв'язання питання справедливого спрямування цих коштів, зокрема шляхом формування зведеної публічної інформації про потреби).
- Розробити порядок компенсації витрат ВПО на оренду житла з визначенням критеріїв та строків такої компенсації, а також залучати гранти для пільгового іпотечного кредитування ВПО.

На місцевому рівні:

1. *Забезпечення житлом та ухвалення локальних НПА*

- Передбачити в місцевому бюджеті кошти на формування житлового фонду соціального призначення у громаді з урахуванням потреби у наданні такого житла.
- Створити Раду з питань ВПО при Таїровській селищній раді.
- Провести інвентаризацію вільних приміщень на території громади, що можуть бути переобладнані для тимчасового та соціального житла для ВПО.
- Розробити стратегію довгострокових житлових рішень для ВПО, зокрема за участю міжнародних гуманітарних організацій.
- Розробити та затвердити порядок розподілу житла з фонду тимчасового житла для ВПО, залучити до розроблення порядку на підставі Постанови

КМУ від 29.04.2022 № 495 представників консультативно-дорадчого органу — Ради з питань ВПО.

- Залучати Раду з питань ВПО до процесу ухвалення рішень щодо житла, зокрема до робочих груп для розроблення порядку розподілу тимчасового житла, локальних програм.
- Використовувати позитивний досвід інших органів місцевої влади у реалізації рішень щодо забезпечення житлових прав ВПО.
- Розглянути можливість створення револьверного фонду для фінансування майбутніх ініціатив з розвитку фонду соціального житла, що забезпечить фінансову стійкість без потреби у додаткових коштах.

2. Інформаційна доступність

- Забезпечити максимальне наповнення розділу «ВПО» на офіційному сайті Таїровської тергромади інформацією щодо прав ВПО, зокрема житлових, щодо наявних національних і локальних житлових програм.
- Після створення Ради з питань ВПО додати на сайт громади окремий розділ «Рада з питань ВПО», який наповнити інформацією про склад Ради, контактні дані її членів, про її діяльність та засідання.
- Опублікувати на сайті відкриті списки людей, які потребують тимчасового житла з фонду тимчасового житла.
- Широко інформувати ВПО про вимоги та процедури участі у житлових програмах на національному та місцевому рівнях; підвищувати рівень поінформованості про можливості отримання тимчасового і соціального житла.
- Додати на сайт громади у розділ «ЦНАП» зразки заяв про надання житла з фонду тимчасового житла для ВПО.

Дослідження провела Благодійна організація «Благодійний фонд «Стабілізаційний Суппорт Сервісез»» у лютому – липні 2024 року за фінансування Агентства ООН у справах біженців в Україні (УВКБ ООН).

Зміст цієї публікації є виключно відповідальністю БО «БФ «ССС»» та не може використовуватися, щоб відобразити думку Агентства.

Підписуйтеся на наш фонд у соціальних мережах, щоби слідкувати за дослідженнями системи соціального захисту населення, отримувати новини щодо допомоги постраждалим людям в Україні та дізнаватися про актуальні зміни законодавства.

КОНТАКТИ БЛАГОДІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «Благодійний фонд "Стабілізаційний Суппорт Сервісез"»

НАШ САЙТ:
<https://sss-ua.org>

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА:
info@radnyk.org

FACEBOOK:
[@stabilizationsupportservices](https://www.facebook.com/stabilizationsupportservices)

INSTAGRAM:
[@stabilizationsupportservices](https://www.instagram.com/stabilizationsupportservices)

TELEGRAM:
[@SSS_Ukraine](https://www.t.me/SSS_Ukraine)

TWITTER:
[@SSS_Ukraine](https://www.twitter.com/SSS_Ukraine)